

DEN
EVIGA
ORDNINGEN

Filosofisk mystik
och den radikala högern

MARK SEDGWICK

fri tanke

Översättning: Öyvind Vågen

Traditionalismen och dess ledande företrädare

Traditionalismen (som också kallas den traditionella skolans filosofi) är idag den minst välkända av de filosofiska huvudströmningarna och mitt mål med den här boken är att göra den och dess radikala projekt för att återställa den heliga ordningen mer allmänt kända och bättre förstådda. Mitt mål är inte att omvända folk till traditionalism. Detta beror delvis på att jag är utbildad till och verksam som idéhistoriker och därmed förhåller mig professionellt neutral. Och delvis på att det traditionalistiska projektets resultat, precis som vi ska se i de kommande kapitlen, är blandade.

Traditionalism har använts för att uppmuntra och stimulera till respekt för miljön, komponera storslagen musik och minska fientligheten mellan anhängare av olika religioner. Den har också använts för att stödja och rättfärdiga många olika saker – allt från valet av Donald Trump till amerikansk president till vad många skulle kalla fascism och rasism, för att inte säga terrorism. Somliga har gett den ryske traditionalisten Aleksandr Dugin skulden för Vladimir Putins fullskaliga invasion av Ukraina. Följaktligen behöver traditionalismen hanteras varsamt. Det är inte nödvändigtvis till någons fördel att bli traditionalist. Det skulle dock vara bra om de som motsätter sig fascism, rasism och terrorism lättare kunde känna igen den här filosofin när de stöter på den.

För att kunna känna igen traditionalismen och skaffa oss en förståelse för dess projekt, behöver vi förstå idéerna som den bygger på och dess i viss mån specialiserade terminologi. Till exempel betyder »tradition« inom »traditionalismen« inte vad som i allmänhet avses med ordet, utan syftar snarare på en grupp heliga läror som antas ha traderats från generation till generation sedan urminnes tider och utgör grunden för tingens korrekta ordning, för den heliga ordningen. De här traditionella läror har både något filosofiskt och något religiöst över sig och följaktligen är traditionalismen såväl filosofisk som religiös, även om traditionalister föredrar termen »metafysisk«, vilken kombinerar båda de här aspekterna.

Den heliga ordningen som en gång härleddes från traditionen ställs ofta i motsats till den moderna ordningen och traditionalismen är därmed såväl antimodern som metafysisk. Den här antimoderniteten för med sig betydande politiska implikationer. Såväl liberalismen som demokratin är moderna företeelser och därmed blir antimoderniteten svårförenlig med den liberala demokratin och kan rentav innebära ett avvisande av den. Därmed rymmer traditionalismen inte bara en metafysisk aspekt utan också en politisk. Den är såväl en politisk ideologi som en religiös filosofi. Men om en enda överordnad beteckning krävs är filosofi den som normalt fungerar bäst, så länge ordet används i dess äldsta och bredaste betydelse, och därmed betecknar inte bara samtida filosofiska universitetskursers innehåll utan en sammanhängande teoribildning rörande existensens grundläggande frågor och villkor. Traditionalismens projekt är ett filosofiskt eller intellektuellt projekt, inte ett organiserat eller institutionaliserat företag. Traditionalisterna är av åsikten att de traditionella läror som deras filosofi bygger på är urgamla och tidlösa – och somliga av dem är verkligen urgamla. Sättet som dessa förstås och tolkas av traditionalister är dock av mycket senare datum. Den traditionalistiska filosofi som den här boken utforskar uppstod på 1920-talet och 1930-talet och har alltsedan dess utvecklats i en mängd

olika – och olikartade – riktningar. Många filosofier som var betydelsefulla på 1920-talet och 1930-talet är idag närmast bortglömda, men traditionalismen har stått emot tidens tand. Den förblir relativt okänd – delvis eftersom den aldrig har försökt nå ut till eller vinna en bredare publik och delvis eftersom den kan vara svår att få grepp om. Den här boken syftar till att göra den (relativt) lättförståelig.

*

Själv kom jag först i kontakt med traditionalism på 1990-talet när jag bodde i Kairo och studerade sufismens historia. Sufismen är ett slags lekmannaklosterväsen inom islam. Precis som katoliker och ortodoxt kristna som lockas av det andliga livet kan ansluta sig till klosterordnar, kan sunnimuslimer och shiamuslimer som lockas av det andliga livet ansluta sig till sufiska ordnar. En viktig skillnad är att där det kristna klosterlivet är ett livslångt heltidsåtagande är sufismen ett deltidåtagande som inte nödvändigtvis behöver vara livslångt. En annan skillnad är att delar av den sufiska teologin ligger mycket längre bort från den islamiska religionens huvudfåra än vad den största delen av klosterteologin ligger från kristendomens huvudfåra. Där den islamiska teologins huvudfåra i allmänhet är tämligen jordnära, sträcker sig den sufiska teologin in i fantasins och föreställningsförmågans riken bortom tid och rum.

På 1990-talet intresserade jag mig särskilt för att förstå hur sufiska ordnar har förändrats över tid och hur de anpassar sig i takt med att de sprider sig från en del av världen till en annan. Jag samlade in muntliga berättelser och dokument från ättlingarna till stora *sufischejker* – som sufimästarna kallas – i isolerade byar i Sudan och färdades genom den öde öknen i de lastbilar som fortfarande är det huvudsakliga transportmedlet på den sudanesiska landsbygden. Jag deltog i sufiska festivaler i byar i Övre Egypten och besökte sufier i

städer och byar i hela Malaysia, delar av Thailand och Singapore. Till slut hamnade jag i Italien hos en karismatisk herre vid namn Abd al-Wahid Pallavicini, som en gång hade arbetat i Singapore, men nu bodde i ett stort hus i Milano där hans sufiska anhängare sammanstrålade. De var alla välutbildade unga människor vilka, precis som sin sufimästare, hade muslimska förnamn och italienska efternamn. Under sina möten diskuterade de ofta frågeställningar som i mina ögon tycktes mer närbesläktade med västerländsk filosofi än med den sufism som jag hade stiftat bekantskap med i Sudan, Egypten och Sydostasien. Faktum var att de inte bara var sufier, utan också anhängare av traditionalism.

Det var schejk Pallavicini som först berättade för mig om den traditionalistiska skolan och gav mig ett exemplar av en biografi över dess grundare, René Guénon.¹ Jag läste biografien och insåg att schejk Pallavicini inte var den enda traditionalisten som jag hade träffat. Det stod klart för mig att några av de sydamerikaner och européer som konverterat till islam som jag lärt känna i Kairo också var traditionalister. Efter att jag återvänt från Milano hittade jag allt fler ju mer jag letade. Jag hittade till och med traditionalister i det Moskva som nyligen hade öppnats upp för västerländska forskare efter Sovjetunionens kollaps. Första gången jag träffade Dugin, som då fortfarande var relativt okänd, anförtrodde han mig att han betraktade Guénon som den upptäckte Marx.

Efter att jag nertecknat mina forskningsfynd om sufismen från Sudan till Malaysia, riktade jag blicken mot traditionalismen och dess lära. Jag publicerade en bok om traditionalismens historia – *Against the Modern World* – 2003.² I den boken undersökte jag ursprunget till och utvecklingen och spridningen av den rörelse som Guénon hade startat och som visade sig vara ett mycket större fenomen än vad varken jag eller någon annan hade anat. Jag upptäckte att en av anledningarna till att ingen hade hört talas om traditionalismen var att nästan ingen av de traditionalistiska författarna någonsin identi-

fierade sig själva som traditionalister. Till skillnad från marxisterna försökte de aldrig nå ut till populasen eller de breda massorna, vilka de menade hade förlorat förmågan att förstå och ta till sig de traditionella lärorna. Traditionalisterna strävade efter att förändra världen och återställa den heliga ordningen på andra sätt och föredrog att verka mer i det tysta.

I den avslutande delen av *Against the Modern World* som skrevs 2002, framkastade jag tanken att traditionalismens projekt haft sin gång och rentav befann sig på tillbakagång. Den slutsatsen visade sig vara felaktig. Då, 2002, fanns det förvisso färre traditionalister som skrev om sufism, islam och konst än vad det hade funnits tjugo eller trettio år tidigare, men samtidigt hade det redan börjat dyka upp fler och fler politiskt aktiva traditionalister. Jag såg det inte då, men huvudreferenspunkten Guénon var snabbt i färd med att bytas ut mot Julius Evola, en italiensk författare tillhörande den traditionalistiska skolan som hade avlidit 1974. Evola hade en gång gett Mussolini råd i rasrelaterade frågor, innan han på inbjudan av nazisterna flyttade till Tyskland.

Politiskt aktiva traditionalister som hellre hänvisade till Evola än till Guénon blev alltmer synliga. I Ryssland blev Dugins bok *The Foundations of Geopolitics: The Geopolitical Future of Russia* från 1997, som diskuteras mer ingående i ett senare kapitel, en storsäljare.³ När Ryssland i februari 2022 invaderade Ukraina sökte sig somliga till Dugins geopolitiska perspektiv i sin jakt på en förklaring och i augusti 2022 detonerade en bilbomb som förmodligen var avsedd för Dugin. Den dödade hans tjugonioåriga dotter, Darya, som var på väg hem från en litteraturfestival med titeln »Tradition« där hennes far hade föreläst på temat »Tradition och historia«. Det framstår som sannolikt att det var ukrainare som låg bakom bombdådet.

Efter 1997 har Dugin blivit den mest välkände politiskt aktiva traditionalisten, men det finns andra. En ungersk traditionalist, Gábor Vona, grundade ett politiskt parti på högerkanten vid namn Jobbik som presterade förvånansvärt väl i 2010 års ungerska nationella val

där det erövrade 47 platser i parlamentet och blev tredje största parti totalt sett. En liknande utveckling ägde rum i Grekland. Och sedan, i början av 2017, medan världen fortfarande försökte ta in det faktum att Donald Trump oväntat valts till amerikansk president, rapporterade *New York Times* att Trumps kampanjledare och rådgivare, Steve Bannon, hade citerat Evola. När *New York Times* kontaktade mig för att försöka ta reda på vem i hela fridens namn Evola var började jag fundera på huruvida Dugin faktiskt hade haft rätt och huruvida Guénon verkligen var den nye Marx. Traditionalismens lära verkade i alla fall helt klart frodas som politisk ideologi.

Olika ideologiers och filosofiers popularitet är alltid till stor del ett resultat av omständigheternas spel. Traditionalisterna har vunnit mark i den nya värld som har skapats genom att de mitten-vänster-partier och mitten-höger-partier som sedan andra världskrigets slut har dominerat den västerländska politiken långsamt har imploderat. Mitten-vänster-partierna har historiskt sett förlitat sig på industriarbetarnas röster och fackföreningarnas stöd och kom därför oundvikligen att drabbas av de västerländska ekonomiernas övergång från industrisamhällen till tjänstesamhällen. I takt med att industriarbetarna blev färre och fackföreningarnas medlemsantal krympte, fick mitten-vänstern det allt besvärligare. Mitten-höger-partierna drabbades av nergången för den mitten-vänster som de alltid hade definierat sig i förhållande till och av framväxten av nya frågeställningar, framförallt invandringsrelaterade, som de aldrig hade tänkt igenom ordentligt och som oroade fler och fler västerländska väljare. Mitten-vänster- och mitten-höger-partiernas kollaps skapade utrymme för nya partikonstellationer, såsom miljöpartier och gröna partier, men framförallt för nationalistiska partier som tidigare hade varit otänkbara, såsom Vonas Jobbik i Ungern och Trumps version av amerikansk republikanism. Även när de inte lyckas erövra regeringsmakten, drar sådana partier andra och större partier i riktning mot de politiska förslag och åtgärder som deras väljare verkar gilla.

Traditionalismens lära är en av dessa nya, eller på senare tid alltmer betydelsefulla, ideologier.

Även om Guénon är den nye Marx, kommer traditionalismen aldrig att bli den nya marxismen. Den är inte lika väl lämpad som grund för en massideologi som kommunismen en gång var och dessutom är massideologiernas tid förbi. Marxismen, liksom nazismen behövde industriarbetare och industriarbetare är numera en bristvara i dagens avancerade ekonomier. Inte heller kommer politiker som Trump någonsin att läsa Guénons eller Marx böcker – de är alldeles för svårbegripliga och snåriga och politiker behöver vara flexibla och pragmatiska. Politiker gör klokast i att inte vara alltför ideologiska – eller ens alltför konsekventa. Politiker behöver dock rådgivare och aktivister, vilka kan vara såväl ideologiska som konsekventa, och Bannon är inte den enda aktivistrådgivaren som har inspirerats och motiverats av traditionalismen. Kort efter att Bannons uppskattande ord om Evola hade offentliggjorts i *New York Times*, kontaktades jag under en konferens av en politisk tjänsteman från Alternative für Deutschland (AfD), det tyska nationalistpartiet som hade blivit tredje största parti i 2017 års tyska förbundsdagsval (men femte största i 2021 års val), som berättade att han hade läst den tyska översättningen av min *Against the Modern World*. Han beklagade sig över att de flesta AfD-aktivister var fullständigt okunniga när det gällde traditionalismen. Men även om de flesta AfD-aktivister inte vet någonting om traditionalism, finns det somliga som gör det, något som mitt samtal med medhjälparen vittnar om. Och det gör även aktivister i mindre kända partier och i grupper som aldrig har vunnit någon parlamentarisk representation, men som ändå utövar inflytande på andra sätt. Det är därför som de som stödjer liberalism och motsätter sig nationalism behöver vara i stånd att känna igen traditionalismen och dess projekt när de får syn på dem.

Många introduktioner till traditionalism har publicerats under årens lopp, men samtliga har skrivits av traditionalister och haft som mål att värva nya anhängare. En del läsare av de här böckerna har blivit sufer och andra har anslutit sig till extremhögern, men de flesta har lagt ifrån sig böckerna efter några sidor och häpnat över hur bisarra somliga av traditionalismens idéer kan framstå som. Den här boken skiljer sig från de här tidigare introduktionerna på två sätt. För det första så syftar den, precis som jag redan har sagt, inte till att rekrytera nya traditionalister, utan till att på ett så neutralt och heltäckande sätt som möjligt förklara traditionalismen och dess olika projekt. För det andra så presenterar den inte traditionalistiska idéer och föreställningar som tidlösa visdomar – det vill säga som traditionalisterna själva brukar betrakta och presentera dem – utan som bidrag till dagens pågående intellektuella debatter. Traditionalismen rymmer nästan ingenting som är helt nytt. De flesta av dess filosofis beståndsdelar ansluter till diskussioner som läsarna redan är förtrogna med. Det som är nytt och verksamt hos traditionalismen är snarare vad summan av de här olika idéerna och beståndsdelarna blir.

Den här boken kommer att undersöka traditionalismen i fyra delar. Först tar den sig an dess grundvalar, de perspektiv och föreställningar som utgör kärnan i alla varianter av traditionalism, oavsett om dessa förespråkas av sufer eller presidentvalskampanjchefer. Den mest grundläggande av dessa är perennialismen, det vill säga föreställningen om att det under alla olika former av traditioner, från katolska till buddistiska, ligger en enda tidlös och esoterisk helig tradition – »traditionen i singular« – som i sin tur utgör grunden för den heliga ordningen. Den andra idémässiga grundvalen är synen på historien som ersätter det allmänt förhärskande framstegsvänliga antagandet om att saker och ting blir bättre med tiden med övertygelsen om att de i själva verket blir sämre, en tankegång som gett upphov

till den traditionalistiska skolans kritik av moderniteten. Den sista av traditionalismens grundvalar är dess perspektiv på hur och när tänkandet kan förändra samhället.

Sedan vänder vi blicken mot traditionalismens kärnprojekt inom tre av människolivets centrala områden: självförverkligande, religion och politik. De här projekten har tilldragit sig alla traditionalisters uppmärksamhet och tillämpandet av traditionalism på dem utgör kärnan i den traditionalistiska skolans samtida betydelse. Olika traditionalister har definierat självförverkligande på olika sätt, men samtliga har betraktat det som förverkligandet av ens sanna natur genom någon form av medvetenhet om det översinnliga (det transcendenta). Detta i motsats till icke-traditionalistiska definitioner av självförverkligande som ofta utelämnar det heliga. Traditionalismens uppfattningar om och tolkningar av självförverkligande och religion ger oss det sufiska projektet, samtidigt som traditionalismens uppfattningar om och tolkningar av självförverkligande och politik ger oss dess politiska projekt. Det skulle också kunna ha funnits ett kapitel om symbolism, eftersom nästan alla traditionalister också har intresserat sig för tolkandet och användandet av icke-verbala, normalt visuella, uttryck för de traditionella lärorna. Traditionalismens symboltolkning har dock inte utövat något större inflytande och är således av begränsat intresse för andra än just traditionalister.

Traditionalismen har också tillämpats bortom de här centrala områdena. Dess tänkande har visat sig vara fruktbart inom fyra ytterligare områden: konst, kön och genus, natur och interreligiös dialog. De här tillkommande projekten diskuteras i bokens tredje del, där de behandlas i kronologisk ordning. Det finns traditionalistiska uppfattningar om och tolkningar av vad konst är och borde vara och även traditionalistiska konstnärer. På samma sätt finns det traditionalistiska uppfattningar om och förståelser av kön och genus, även om dessa egentligen aldrig har omsatts i praktiken. Traditionalismens uppfattningar om naturen såsom varandes helig och i behov av skydd

har bidragit till dagens miljörelse. Slutligen har dess uppfattningar om religion använts som grund för interreligiös dialog.

Boken sista del består av ett enda kapitel och riktar blicken mot dagens religiösa höger och det som kallas för »posttraditionalism«. Men allra först kommer det här kapitlet att presentera de ledande tänkare som har lagt grunderna till traditionalismen. Deras namn kommer att dyka upp gång på gång, så det är bra att känna till vilka de var.

Traditionalismens ledande företrädare

Den första av de tre stora tänkare som lade grunderna till traditionalismen var den franske orientalist och filosofen René Guénon. Faktum är att traditionalismen nästan lika gärna skulle kunna kallas för »guénonismen«, i linje med hur kommunismen ofta kallas för marxismen. Det var Guénon som genom sina skrifter började formulera traditionalismens grundvalar under 1910- och 1920-talen och fortsatte att utveckla dem fram till sin död 1951, och det var han som lade fast traditionalismens viktigaste grundsatser och som ansvarade för dess filosofis tidiga tillämpning. Tillämpandet av den här filosofin på självförverkligandeområdet är först och främst hans verk. Sedan kommer Julius Evola, en italiensk målare och journalist som vidareutvecklade traditionalismens politiska projekt på de grunder som lagts av Guénon, först under fascismen och sedan under den tidiga efterkrigstiden. Det tredje namnet som kommer att dyka upp väldigt ofta är Frithjof Schuon, en schweizisk sufi-muslim som var yngre än Guénon och Evola och som var mannen bakom traditionalismens viktigaste religiösa tillämpningar.

Idag läser somliga traditionalister både Evola och Guénon och fokuserar på politik medan andra läser både Schuon och Guénon eller bara Guénon och fokuserar på religion och självförverkligande.

De som inte läser Evola betraktar honom med samma avsky som fascister i allmänhet har mött sedan andra världskriget. »Schuon och Guénon« eller »Guénon enbart« visavi »Evola och Guénon« är den viktigaste klyftan inom den samtida traditionalistiska rörelsen.

René Guénon

Alla dessa tre traditionalismens »grundlagsfäder« levde intressanta liv. Guénons liv var det lugnaste och stillsammaste. Han föddes 1886 i en respektabel medelklassfamilj på den franska landsbygden och flyttade till Paris som student. Han blev indragen i de ockulta kretsar som blomstrade där under *la belle époque* och 1909 grundade han vid tjugotre års ålder en liten och kortlivad tidskrift, *La Gnose* (Gnosis), med undertiteln »En månadstidskrift tillägnad studiet av de esoteriska vetenskaperna«. Tidskriften upphörde 1911, men inte förrän den hade hunnit publicera de artiklar ur vilka traditionalismen skulle komma att växa fram. Somliga av dem skrevs av Guénon och andra av Abd al-Hadi, en sufi-muslim som under sin tid som Kairoboende på djupet hade studerat de filosofiska och teologiska verk som författats av den ledande islamiske mystiske teoretikern, Muhyi al-Din Ibn. Abd al-Hadi var dock inte från Egypten, utan en parisisk målare och konstkritiker med svenskt ursprung som också var känd under namnet Ivan Aguéli. Han dog dock redan 1917, innan traditionalismens grundvalar hunnit bli fullt utvecklade. Han var snarare en föregångare till den traditionalistiska skolan än en faktisk traditionalist.

Efter första världskriget övergav Guénon de ockulta kretsarna till förmån för deras katolska motsvarigheter. Han studerade filosofi och hinduism, först vid Sorbonneuniversitetet och sedan på egen hand. Hans perspektiv skilde sig diametralt från de som anlades av tidens samtida orientalister, eftersom han var mer intresserad av att återuppväcka och återställa den heliga ordningen än av filosofisk

analys eller idéhistoria. Hans tidiga försök att göra akademisk karriär misslyckades. Han försörjde sig med hjälp av en rad olika lärarjobb samtidigt som han skrev böckerna som senare skulle bli traditionismens huvudkanon och skrev även artiklar för mer långlivade tidskrifter, såsom *Études traditionnelles* (Traditionella studier) för vilken en av hans samarbetspartners var redaktör. Han publicerade tolv böcker på franska under 1920-talet och början av 1930-talet. Några av dem översattes till engelska och andra språk, de flesta av dem på 1940-talet och 1950-talet. Sedan år 2000 har samtliga blivit översatta till i alla fall engelska.

År 1930 flyttade Guénon till Kairo där han levde återstoden av sitt liv och försörjde sig på gåvor från sina beundrare. Den här flytten var det mest dramatiska inslaget i vad som annars var ett stillsamt liv. Det innebar inte bara ett byte av bostadsort, utan också av religion – i Kairo var Guénon muslim och sufi – och nationalitet. När det stod klart att han aldrig skulle komma att återvända till Frankrike, ansökte Guénon – som hade hunnit gifta sig och skaffa flera barn med en egyptisk kvinna – om och beviljades egyptiskt medborgarskap så att barnen skulle kunna bli medborgare i det land där de hade fötts. (På den här tiden ärvdes egyptiskt medborgarskap uteslutande genom fadern, inte modern.)

Guénon's Kairoperiod var inte särskilt viktig vad gäller hans författarskap och resulterade endast i ett större verk som publicerades 1945. Istället fokuserade han på *Études traditionnelles*, på att sammanställa och redigera samlingar med sina tidigare artiklar och på att bedriva en omfattande korrespondens med läsare runtom i världen. Hans följarskara utgjorde snarare ett löst sammansatt nätverk än någon formell gruppering eller sammanslutning, men Guénon själv betraktade den som ett viktigt projekt och hoppades att den skulle leda till intellektuella, sociala och politiska förändringar som skulle stärka traditionens ställning i förhållande till den förhärskande anti-traditionella moderniteten.

Guénon dog i Kairo 1951. Hans betydelse ligger framförallt i hans efterlämnade skrifter – vilka diskuteras i återstoden av den här boken tillsammans med deras tillämpningar och följdverkningar. Nätverket som han lade grunden till överlevde inte hans död.

Julius Evola

Julius Evolas liv var mer dramatiskt än Guénons. Han föddes i Rom 1898 och döptes till Giulio. Han tjänstgjorde i den italienska armén under första världskriget. Han blev sedan avantgardistisk konstnär och det något prosaiska namnet Giulio kom att bytas ut mot dess mer klassiska version, Julius. Det var också vid den här tiden som titeln »baron« på något sätt kom att förknippas med hans namn. Evolas dadaistiska målningar är bra, om än inte förstklassiga. Hans första två böcker, som utkom på 1920-talet, handlade båda om konst. Han intresserade sig också för filosofi, vilket han studerade på egen hand, och gav under slutet av 1920-talet ut ytterligare fyra böcker som alla kretsade kring filosofiska frågeställningar. Precis som många av sina samtida konstnärskollegor var han aktiv i de ockulta kretsarna och det var också där som han först kom i kontakt med Guénons verk.

Evola var, precis som många andra inom de italienska konstnär- och ockultismkretsarna, en tidig anhängare av fascistledaren Benito Mussolini. Efter att Mussolini kom till makten arbetade Evola som journalist knuten till en fascistisk dagstidning samtidigt som han skrev elva böcker som kretsade kring traditionalism, främst om olika politiska ämnen. Dessa kom senare att bli en kanon i sin egen rätt. Den första boken, *Imperialismo pagano* (Hednisk imperialism), utkom 1928.⁴ År 1936 började Evola att skriva om det som då kallades rasfrågor och hans texter fångade Mussolinis uppmärksamhet. De intresserade också en del nazister och på 1930-talet och 1940-talet publicerades tyska översättningar av Evolas viktigaste böcker. Evola var dock aldrig någon framträdande figur inom den italienska

fascistregimen och han hölls till en början på armlängds avstånd av nazisterna. Hans åsikter betraktades som alldeles för aparta och alldeles för kontroversiella.

Efter Mussolinis fall tog Evola sin tillflykt till Nazityskland där han kortvarigt engagerade sig i politik på hög nivå och gjorde försök att återställa fascismen i Italien. Vid ett tillfälle besökte han till och med lejonets kula *Wolfschanze*, Hitlers högkvarter i dåvarande ostpreussiska Rastenburg (nuvarande polska Kętrzyn). Han tillbringade den sista krigstiden i Wien där han studerade och skrev och sårades allvarligt under en flygräd 1945. Efter det att Tyskland gått förlorande ur kriget återvände han, rullstolsbunden av sina skador, till Italien där han levde resten av sitt liv i en liten lägenhet i Rom där intäkterna från böckerna och artiklarna han skrev liksom en del översättningsuppdrag och enstaka donationer tillät honom att leva ett enkelt men bekvämt liv. Sju böcker som utkom under perioden 1949 till 1963 utgör en andra evoliansk kanon. Under den här perioden greps och åtalades Evola för att ha försökt återställa fascismen, men frikändes. Den friande domen var förmodligen korrekt, eftersom det samhälle som Evola vid det här laget ville upprätta låg mycket långt bort från Mussolinis fascism. Han riktade istället uppmärksamheten mot hjältemodigt politiskt agerande som ett verktyg för självförverkligande. Efter att i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet ha publicerat ytterligare fem böcker av mindre betydelse, avled han 1974.

Evola ledde aldrig någon grupp (i alla fall inte sedan sina tidiga ockulta dagar) och samtliga av hans många politiska initiativ misslyckades, varför hans betydelse idag enbart härrör från hans efterlämnade skrifter. De här skrifterna var viktiga under tre mycket olika tidsperioder. För det första spelade de en mycket liten roll för utvecklingen av de italienska fascistiska raslagarna och fann en liten läsarkrets i Nazityskland. För det andra kom mycket annorlunda skrifter att inspirera efterkrigstidens italienska neofascism – en rörelse som var en viktig politisk kraft på 1970-talet och spelade en roll i såväl

parlamentarisk som utomparlamentarisk politisk aktivism, inklusive terrorism. Under den här perioden fanns det också ett, förvisso rätt begränsat, utländskt intresse för Evolas tankegångar. För det tredje så började Evolas böcker från och med 1990-talet och framåt att översättas till fler och fler språk och hans läsarkrets växte sig allt större och större till dess att han blev en av den radikala högerns viktigaste intellektuella referenspunkter, en position som han fortfarande intar.

Frithjof Schuon

Frithjof Schuon föddes i Schweiz 1907 som son till en tysk matematiker och hans franska hustru. Han växte upp först i Schweiz och sedan, efter faderns död när han var tretton, i Frankrike. Han arbetade som textilformgivare i Frankrike och läste Guénon, vars verk inspirerade honom att konvertera till islam och besöka Algeriet i jakt på en sufischejk. 1932 anslöt han sig till det framträdande algeriska sufiska ordenssällskapet Ba Alawi tariqa och grundade därefter en filial till detta hemma i Schweiz tillsammans med några schweiziska vänner som även de läste Guénon.

Under andra världskriget flyttade Schuon från det tyskockuperade Frankrike och tillbaka till det neutrala Schweiz och ägnade sig på heltid åt att leda sitt sufiska ordenssällskap och att skriva med ekonomiskt stöd från sina anhängare. Hans första fullängdsbok, som också kom att bli hans storverk, *De l'unité transcendante des religions* (Religionernas transcendentia endräkt), utkom på franska 1948.⁵ Fem böcker till, samtliga på franska, utkom under 1950-talet, följt av ytterligare sex under 1960- och 1970-talen. Dessa översattes i allmänhet till engelska relativt kort efter det att de utkommit och i några fall också till andra språk. Under de åren växte medlemsskaran i hans sufiska ordenssällskap som under de här åren hade hunnit frigöra sig från sin algeriska moderorganisation, främst genom att intellektuella och akademiker från Europa, Nord- och Sydamerika och andra håll

strömmade till. Ordenssällskapet döptes om till Maryamiyya för att hedra Jungfru Maria vars arabiska namn är just Maryam, efter en serie visioner där Schuon sett den heliga jungfrun.

År 1980 flyttade den då sjuttioåriga Schuon från Schweiz till USA där han hade många anhängare och där han hade tillbringat tid efter det han på 1950-talet börjat intressera sig för de amerikanska ursprungsbefolkningarnas religioner. Schuon och några av hans anhängare började att delta i amerikanska urfolksriter som vänligt sinnade observatörer samt utövande sufiska och islamiska ritualer. Ytterligare flera böcker publicerades med hjälp av hans anhängare under 1980- och 90-talen. Han avled i Indiana 1998. Schuons betydelse ligger inte bara i hans skrifter utan också i hans sufiska ordenssällskap och de skrifter som författats av andra medlemmar av det här sällskapet. Hans egna böcker blev aldrig några storsäljare men den totala försäljningsvolymen av alla böcker som skrevs av medlemmarna i hans ordenssällskap var betydande. De här böckerna utövade bara en begränsad påverkan på allmänheten men desto större på forskare och andra intellektuella som studerade islam, religionsvetenskap, konst och somliga andra ämnen. Deras inflytande var som störst under perioden 1970-talet till och med 1990-talet.

Dessa tre är alltså de stora tänkare som lade grunderna till traditionalismen: en fransk forskare som levde ett tillbakadraget liv först i Paris och därefter i Karo, en italiensk aktivist som spelade en liten roll i utkanten av omvälvande och fruktansvärda världshändelser och en schweizisk religiös ledare som såg Jungfru Maria i sina visioner. Det finns andra som vidareutvecklade och fann nya tillämpningar för traditionalismens läror, som till exempel Dugin. Dessa kommer att presenteras i kommande kapitel.

*

Traditionalismen är ett radikalt projekt för att återställa den heliga ordningen. Den finner denna ordning i den metafysiska traditionen och betraktar moderniteten som sin absoluta motsats. Traditionalismens lära är en metafysisk religiös filosofi som har inspirerat sufier och en radikal politisk ideologi som har expanderat i det tomrum som skapats av nergången för mitten-vänstern och mitten-högern. Den bygger i slutändan på de grunder som mellan 1910-talet och 1950-talet lades av Guénon, Evola och Schuon: perennialism, en historiesyn där saker och ting anses stadigt bli allt sämre istället för bättre, en kritik av moderniteten och, slutligen, vissa perspektiv på hur tänkandet kan förändra samhället. Efter att först ha undersökt den historiska perennialismen kommer vi att titta närmare på dessa grundvalar och sedan på hur dessa har tillämpats i traditionalismens olika projekt.